

kiuj rakontis pri sia deveno el oriento, montris, ke Ameriko ne estas tiu Atlantido. La sciencistojn krome mirigis multaj rilatoj inter la konataj kulturoj de la malnova mondo kaj inter la nove malkovrita amerika kulturo. Ili vidis kun surprizo piramidojn sur amerika kontinento. Ja la piramidoj havis en amerika kulturo analogian pozicion kiel egiptaj piramidoj kaj babilonaj turoj. Eĉ la arkitekturo en urboj de amerikaj kulturoj estis simila al tiu en Egipto aŭ Babilonio. Kaj la tuta kulturo de la amerika kontinento estis tre simila al la malnovaj kulturoj de Egiptio, Babilonio, Kreto kaj Mikenio. Krome la restoj de tiu kulturo estis trovitaj eĉ aliloke en Afriko kaj Eŭropo. Oni trovis en Ameriko kaj en malnova mondo simptomojn de sunkulto. En Ameriko kaj en la malnova mondo estis unue Suno adorata kiel dio. La ceremonioj estis tre similaj. Ankaŭ la kulto de serpento aperis sur ambaŭ bordoj de la Atlantika oceano. En malnovaj mitoj de nacioj en Eŭropo kaj Afriko kaj en Ameriko oni rakontas pri saĝuloj — instruistoj, kiuj alvenis de malproksime, trans akvo, kaj alportis kulturon al unuopaj nacioj. Estas ankoraŭ aliaj komunaj simboloj de kulturoj sur ambaŭ bordoj de la Atlantika oceano, ke ŝajnas, kvazaŭ iam ekzistis insulo inter Eŭropo kaj Ameriko, el kiu la kulturo disvastiĝus orienten kaj okcidenten.

Kiam oni komencis esplori la fundon de la Atlantika oceano, oni surprize konstatis, ke ĝi estas simila al firma kontinento. Oni trovis sur la fundo altajn kaj krutajn deklivojn de montoj, oni trovis multajn vulkanojn, el kiuj pluraj estis aktivaj. La tuta fundo de la Atlantika oceano vidiĝis en geologia maltrankvilo kaj la lasta katastrofo de la fundo povis okazi antaŭ geologie mallonga tempo, do ankoraŭ dum la epoko, kiam jam homo vivis sur la tero. La Kanariaj kaj Acoraj insuloj ŝajnas esti kvazaŭ pintoj de montoj de subakvigita kontinento. Ili ja etendiĝas en formo de iamaj montkrestoj, kiuj restis el la subakvigita firma tero. Sed krome oni trovis sur la fundo de la oceano multajn mineralojn, kiuj ne povis ekesti sub akvo, nur en aero. Dum la metado de telegrafaj kabloj oni trovis mineralojn el densiĝinta lafo, sed la strukturo de tiu mineralo montris, ke la lafo densiĝis en aero. Oni trovis ilin en tiaj lokoj, kien ili ne povis esti jetitaj de vulkanoj aŭ altrenitaj de oceanaj fluoj. Fine la geologio konstatis, ke la fundo de la Atlantika oceano grave ŝanĝis sian aspekton antaŭ geologie nelonga tempo.

Preskaŭ ĉiuj nacioj konas miton pri granda inundo. Tiu ĉi mito ekzistas ankaŭ ĉe indianaj triboj en Ameriko. Oni ja povas vidi en tiu mito rememoron pri ia granda loka inundo, sed se agiĝas pri apudmaraj triboj, do tie oni parolas pri la granda ondo, kiu alkuris desur la maro. Kaj tiu inundo ja ne devas esti rezulto de loka torrentpluvo, sed rezulto de ŝanĝoj de mara aŭ oceana fundo. Precipe en mitoj de amerikaj indianaj triboj oni rakontas pri fajrega nokto kaj falado de tero kaj kontinento.

La invento de bronzo apartenas ankaŭ al misteroj. En ĉiuj lokoj, kie oni trovis bronzaĵojn, estis la komencaj produktaĵoj tute similaj, kvazaŭ ili estus faritaj en ununura laborejo. El la arkeologiaj elfosaĵoj montriĝas, ke bronzo estis importata. Ŝajnas, kvazaŭ ekzistis unu nacio, kiu okupis sin per la produktado de bronzo kaj importis ĝin al ceteraj nacioj. Kaj la grekaj mitoj rakontas pri geniaj metalfandistoj, ke en Atlantido estis abundo da metaloj. Li ja rakontis, ke oni tie ekspluatatis eĉ nekonatan metalon, nome orihalek. Bronzo ja estas fandaĵo, sed oni ne trovis lokon, kie unue la bronzo estis kunfandita.

Dume ĉiuj menciitaj kaj ankoraŭ aliaj argumentoj estas nur atestoj pri la ekzisto de Atlantido, ili nur atestas pri la ebleco, ke Atlanto povis ekzisti en tia formo, en kiu ĝin priskribis Platon. Kompreneble la pruvon povas montri nur la scienco, kiu elportos restaĵojn de Atlantida kulturo el fundo de Atlantika oceano, se tiaj restaĵoj tie ekzistas.

(091) 51 (477) »18«

HISTORIO DE LA MATEMATIKAJ SCIENCIOJ EN UKRAINIO DE PRAANTIKVAJ TEMPOJ ĜIS LA XVIII JARCENTO.

(Matvijšyn Jar. O., Kiev, USSR)

En disertacio estas konsiderataj diversspecaj-evoludirektoj de matematiko de la ukraina popolo kun altiro de sciencaj rezultoj el multnombraj, ofte sufiĉe malsimilaj, branĉoj de la sciencoj kaj rezultoj de la praktika vivo. En unua parto estas priskribita la demando de komencaj matematikaj ideoj jam dum ŝtona epoko surbaze de arkeologia materialo.

La temo pri la matematikaj sciencoj en geometria ornamaĵo estas daŭrigata en paragrafoj pri la eblaj slovenaj skribsistemoj kaj pri la simetrio.

*) Resumo de la samtitola disertacio, el kiu ni havis la okazon prezenti unu el paragrafoj, dediĉita al ukraina sciencisto de la XV jarcento Jurij de Drohobyč (v. »Scienc revuo«, 2, 1968). Ĉar post publikigo de la indikita artikolo la aŭtoro ricevis multnombrajn proponojn pri la kunlaboro, li prezentas pli vastan temon de liaj esploroj kun espero ricevi novajn kunlaborajn proponojn. (Adreso: Jar. O. Matvijšyn, do vostrebovna, KIEV-1, USSR.)

Post tranzigardo de la matematikaj elementoj, kiujn posedis diversaj triboj kaj popoloj, loĝantaj intertempe aŭ konstante sur la teritorio de la nuna Ukrainio, la atenton altiras la fama periodo de Kijeva ŝtato. Atentinda estas fakto pri la matematik-filozofiaj kategorioj, kiuj estas troveblaj en la manuskriptoj de tiu epoko kaj poste kontinuataj dum la ekesta epoko de la frua ukraina Renesanco.

Aparte estas klasifikitaj matematikaj sciigoj el metrologio, tempa kalkulado historio de la mezuraj iloj, ukraina popola folkloro, astronomio kaj astrologio, arkitekturo, pentroarto kaj muziko, »popola« matematiko k.t.p.

En la disertacio estas prezentitaj priskriboj de la matematikinstruado en la unuaj lernejoj, superaj institucioj en Ukrainio de la XVI—XVII jarcento surbaze de la historiaj fontoj kaj analizo de latinlingvaj manuskriptoj.

Kiel ekzemplo oni parolas pri la unuaj matematikaj rilatoj inter polaj kaj ukrainaj sciencistoj de la XV jarcento, kiel plej malmulte konata periodo el historio, sed la notoj donas eblecon daŭrigi similajn rilatojn por aliaj landoj.

Enmetitaj estas sciigoj pri la vivo kaj kreado de Junij Drohobyč, Martyn Korol, B. Herbest, M. Radyšivskyj, F. Prokopovyč, ..

Jam konataj vaste faktoj estas nur iomete tuŝitaj dum la tuta priskribo, por ke komplete prezenti la konsideratajn evoludirektajn demandojn pri la historio de la matematiko en Ukrainio.**)

***) Mi uzas la okazon danki al geesperantistoj kiuj afable helpis dum la traduko de ĉi-tiu resumo en la italan (s-ino Pierisa Cavallero, Torino, Italio), germanan (s-no Hardo Wendt, Coburg, GFR) kaj francan (familio de D. Hervouet, Parizo, Francio) lingvojn.

Vol. 13—18 de Scienca Revuo

estas haveblaj laŭ la malplialtigita prezo:

por la membroj de ISAE 15 steloj, por aliaj 20 steloj

La antaŭajn volumojn de la revuo ni bedaŭrinde ne povas liveri, pro la nekomprenemo de la antaŭa eldonisto.

Vol. 19 estas havebla laŭ la normala abonprezo

(25 steloj por la membroj de ISAE, 30 steloj por aliaj)

Ne forgesu ke ankaŭ SCIENCAJ STUDIOJ estas ankoraŭ haveblaj

(laŭ la malnova prezo de nur 50 steloj)

La pagojn faru plej bone pere de la delegita reto de ISAE.

**Bonvolu noti ke
la nova, konstanta, adresoj
de la sekretario de ISAE
kaj de SCIENCA REVUO
estas**

Prof. Bož. Popović, Ognjena Price 80, BEOGRAD, Jugoslavio